

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen

Beslut

1(11)

2019-06-20

551- 5096-2016
Anl.nr: 0480 091-108

Vadsbro Lantbrukstjänst AB
Valsbergs gård
611 96 JÖNÅKER

Kungörelsedelgivning

Slutliga villkor för Vadsbro Lantbrukstjänst AB på fastigheten Valsberg 1:22 i Nyköpings kommun

*Verksamhetskod 1.10-i enligt 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251)
2 bilagor*

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län beslutar med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken att följande slutliga villkor ska gälla för utsläpp av ammoniak till luft från hantering och lagring av fjäderfä gödsel vid Vadsbro Lantbrukstjänst AB, organisationsnummer 556509-7234.

Villkor

Utsläpp av ammoniak till luft

11. Golven i hönsstallarna ska ha värmeisolering och vara konstruerade så att inträngning av markfukt förhindras.
12. Ströbäddarna i stallarna ska hållas torra. Golven ska vara uppvärmda och torra innan strömaterial läggs ut. Ströbäddarna ska anläggas med torrt strömedel som läggs ut i ett tunt lager. Vattennipplar ska vara utformade så att risken minimeras för att spillvatten når golven och ströbäddarna. *Delegation*
13. Senast ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft ska teknik för tillskottsvärme finnas tillgänglig för användning i värphönsstallarna. Tillskottsvärme ska användas under vintern och i övrigt vid kall och fuktig väderlek. *Delegation*
14. Ventilationssystemen ska styras så att kallras och fukt inte uppstår i stallarna. Ventilationsflödet ska anpassas så att utsläpp av ammoniak minimeras. *Delegation*
15. Stallarna ska gödulas ut minst tre gånger i veckan.

Eftersom slutliga villkor meddelas avslutar Miljöprövningsdelegationen den provotid som föreskrevs i tillståndet.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om de närmare föreskrifter för skyddsåtgärder och försiktighetsmått som kan behövas för:

- att hålla ströbäddarna torra, *villkor 12*
- att tillskottsvärme används i tillräcklig omfattning i värphönsstallarna, *villkor 13*
- ventilationssystemets drift och funktion, *villkor 14*

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att kungörelse om detta beslut införs inom tio dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar och i ortstidningen Södermanlands Nyheter. Kungörelsedelgivningen sker enligt reglerna i 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Redogörelse för ärendet

Tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen meddelade den 15 oktober 2013 Vadsbro Lantbrukstjänst AB (bolaget) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken, dnr 551-6139-2012. Tillståndet gäller för djurhållning av fjäderfä med plats för 75 000 värphöns och 26 000 unghöns, motsvarande 880 djurenheter.

Genom utredningsvillkor U1 sköt Miljöprövningsdelegationen upp frågan om vilka slutliga villkor som ska gälla för utsläpp av ammoniak till luft från hantering och lagring av gödsel. Utredningsvillkoret lyder:

- U1. Vadsbro Lantbrukstjänst AB ska under en provotid utreda förutsättningarna för att minska ammoniakutsläppen till luft vid hantering och lagring av gödsel. Bolaget ska redovisa alternativa tekniska lösningar med angivande av vilken miljöpåverkan dessa har på utsläpp, energiåtgång och dylikt. I utredningen ska även anges investerings- och driftskostnader för respektive åtgärd. Utredningen ska redovisas till miljöprövningsdelegationen senast den 1 november 2015.

Ärendets handläggning

Miljönämnden i Nyköpings kommun förelade bolaget den 29 mars 2016 att lämna in provotidsutredningen till Miljöprövningsdelegationen senast den 30 juni 2016. Bolaget lämnade in utredningen den 11 juli 2016. Efter kompletteringar kungjordes ansökan i ortstidningen Södermanlands Nyheter. Utredningen har remitterats till länsstyrelsen i Södermanlands län och till Miljönämnden i Nyköpings kommun, som har yttrat sig. Bolaget har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Sökandens prövotidsredovisning

Bolaget har utrett möjligheten dels att torka gödsel på gödselband, dels att pelletera torkad gödsel. Bolaget har även redovisat vilka tekniska åtgärder som vidtagits i de nybyggda stallarna samt rutiner i den löpande verksamheten som genomförs för att hålla ströbäddarna torra och på så sätt minska avgången av ammoniak. Verksamhetens produktion är i dagsläget 47 000 värphöns och 25 000 unghöns. För närvarande finns två stall. All gödsel säljs till gödselmedlare.

Utredning av torkning av gödsel på gödselband

Bolaget framför att det finns tekniska lösningar i värphönsställen som gör det möjligt att installera fläktar för torkning av gödsel på gödselbanden. Genom torkning kan en torrsubstanshalt på cirka 80 procent uppnås. Fläktarna ökar framförallt temperaturen i stallet under vintern och ger värphönsen ett bättre klimat.

Bolaget redovisar en offert för installation av värmeväxlare i värphönsställen. Investeringkostnaden beräknas till drygt 1 miljon kronor per stall. Värmeväxlarens effekt är på 7,5 kW. Energiåtgången beräknas bli 180 kWh per dygn och 65 700 kWh per år, under förutsättning att anläggningen drivs kontinuerligt 24 timmar om dygnet. Enligt bolaget ger detta en elkostnad på cirka 65 700 kr per år vid en drift dygnet runt i 365 dagar. Bolaget uppskattar att 100 timmar om året kommer att behövas för underhåll, t ex rengöring av luftintag och rör vilket medför en kostnad på cirka 25 000 kr per år och stall. Den sammantagna driftskostnaden skulle utifrån bolagets beräkningar därmed bli cirka 90 000 kronor per år och värphönsstall.

Bolaget har varit i kontakt med branschorganisationen Svenska Ägg som menar att det inte finns några uppgifter som visar hur mycket avgången av ammoniak kan minska med olika tekniska lösningar. För närvarande genomför organisationen en studie av hur ammoniakhalten i luft kan minskas i stallar, framförallt för att förbättra arbetsmiljön och höns hälsan. Några resultat finns inte tillgängliga än.

Bolaget hänvisar till Jordbruksverkets skrift *Fjäderfärgödsel – en värdefull resurs* från 2005. I skriften står bland annat att utrustning för torkning av höns gödsel på gödselmattor med ett luftväxlingssystem kan installeras i hönsstallar med nyare inredningar. Detta ger torrare gödsel och mindre ammoniakavgång. Å andra sidan ökar ammoniakavgången på grund av det kraftigare ventilationsflödet. Uppgifter om hur torkningen på gödselmattor totalt sett påverkar kväveförlusterna saknas.

Bolaget har inte kunnat hitta några nya studier som visar om kväveförlusterna minskar med förtorkning av gödseln. Bolaget finner det inte heller möjligt att redovisa hur mycket andra tekniska lösningar kan minska ammoniakavgången.

Utredning av pelletering

Bolaget har övervägt att pelletera torkad gödsel för försäljning i små och stora säckar. Investeringkostnaderna för att torkning utanför stallet beräknas till 150 000 kronor, för pelletspress med kvarn till 300 000 kronor och för packutrustning 150

000 kronor. Sammantaget skulle investeringskostnaden uppgå till 600 000 kronor. Energiåtgången beräknas till 13 000 kWh per år. Driftskostnaden, som inkluderar kostnader för energianvändning och arbetstid, beräknas till 150 000 kronor per år.

Åtgärder i den pågående verksamheten för att minska utsläpp av ammoniak

Vid mycket höga eller låga torrsubstanshalter minskar ammoniakavgången till luft från gödseln. Bolaget strävar efter att få en så torr gödsel som möjligt. För att åstadkomma detta har de två nya stallarna byggts med modern teknik. Golvplattan är isolerad. Golvet blir aldrig nedkyllt mellan omgångarna. En liten mängd kutterspån läggs ut på golven/ströbäddarna. Taken är välisolerade. Ingen tillskottsvärme behövs. Modernt ventilationssystem reglerar bland annat luftfuktigheten. Med ventilationssystemet kan låg temperatur hållas i stallarna, vilket enligt bolaget är att föredra. Vattennippelar används för att minimera vattenspill. Bolaget kommer att använda samma teknik om ytterligare ett stall byggs.

Bolaget har även rutiner i den dagliga verksamheten som syftar till att hålla gödseln torr, för att på så sätt minska avgången av ammoniak. Två inspektionsrundor görs dagligen för att kontrollera eventuella vattenläckage. Utgödsling på gödselband görs tre gånger i veckan. I unghönsstallet sker utgödsling enbart mellan omgångarna, som är 14-15 veckor långa.

All gödsel lagras torrt i gödselhus som töms helt vid höst- och vårbruk. Däremellan rör bolaget inte gödseln eftersom vindrörelser och fukt kan öka avgången av ammoniak. För att undvika onödig avgång av ammoniak på grund av förhöjd lagringstemperatur töms gödselhusen helt inför vårbruket. Att blanda gödseln med vatten till flytgödsel för att minska avgången av ammoniak anser bolaget inte vara försvarbart med tanke på de stora vattenmängder som skulle gå åt till detta.

Arbete med BAT-slutsatser och BAT-AEL

Under 2018 har arbete med de nya BAT¹ slutsatserna påbörjats. Arbetet sker i dialog med kommunen. Bolaget framför att en redovisning kommer att lämnas i bolagets miljörapport för år 2018, bland annat om hur BAT-AEL gränsvärdet för utsläpp av ammoniak till luft från stall följs (BAT 31). Inför redovisningen görs en stallbalans i Jordbruksverkets beräkningsprogram VERA.

Bolagets slutsats

Bolaget menar att gödseln redan idag har en torrsubstans på cirka 75 procent och att den torkar ytterligare i gödselhuset. Torkning på gödselband, som kan ge en torrsubstanshalt på cirka 80 procent, ger därför en liten utsläppsminskning samtidigt som investeringskostnaden är mycket hög. Sammanfattningsvis anser bolaget att kostnaderna för de alternativ för hantering av gödseln som utretts överstiger nyttan. Det är dessutom tveksamt att de får positiva effekter. Bolaget kan inte se att det

¹ BAT: Best Available Technique

finns några andra tekniska lösningar än de som beskrivs i provotidsutredningen som skulle kunna minska ammoniakavgången.

Bolagets miljörapport för år 2018

I miljörapporten har bolaget gjort en stallbalans i Jordbruksverkets beräkningsprogram VERA. Stall- och lagringsförluster redovisas samt hur verksamhetens utsläpp förhåller sig till BAT-AEL², gränsvärdet för utsläpp av ammoniak (NH₃) per djurplats och år, enligt EU:s BAT-slutsatser för intensiv uppfödning av fjäderfä eller gris³. BAT-AEL-värdet gäller endast utsläpp från stall med värphöns. För frigående värphöns är intervallet 0,02 – 0,13 kg NH₃ per djurplats och år.

Bolagets redovisning

	N, kg/år	NH₃, kg/år	Kommentar
Lagringsförluster, värphöns + unghöns	3 488		
Stallförluster, värphöns + unghöns	3 752		
Stallförluster, enbart värphöns	3 123	3 792	
Totalt utsläpp	7 240	8 791	
BAT-AEL, utsläpp per djurplats	0,07	0,08	3 792 kg NH ₃ /47 000 värphöns

Yttranden

Länsstyrelsen i Södermanlands län

I den inlämnade ansökan saknas uppgifter om hur bolaget bedömer att man kommer att uppfylla BAT-AEL samt vilka av de tekniker som anges i BAT slutsatserna kan anses vara tillämpliga för bolaget. Bolaget har för avsikt att redovisa detta i miljörapporten för 2018 (dvs under våren 2019). Länsstyrelsen i Södermanlands län anser att dessa uppgifter är nödvändiga för att avgöra vilka åtgärder som kan anses nödvändiga för att uppnå bästa tillgängliga teknik. Slutliga villkor bör därför beslutas med utgångspunkt från en redovisning av detta, antingen efter ett föreläggande om komplettering från MPD eller avvaktande av den redovisning som bolaget avser bifoga miljörapporten.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

I yttrande den 30 januari 2019 framför nämnden i huvudsak följande.

I ansökan inför tillståndet uppgav bolaget att hönsgödseln eventuellt skulle torkas på transportbandet för att få en högre torrsubstanshalt vilket minskar kväveförlus-

² BAT-AEL: BAT-Associated Emission Levels

³ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/302 av den 15 februari 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för intensiv uppfödning av fjäderfä eller gris, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU

2019-06-20

551-5096-2016

terna. Pelletering av gödsel fanns också med som en idé i kompletterande handlingar. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden uppfattar det så att båda teknikerna avfärdades i tillståndsbeslutet från 2013, eftersom de resulterar i en högre energiåtgång och därmed en sammanlagd större miljöpåverkan.

Parallellt med kraven i verksamhetens tillstånd enligt miljöbalken gäller även EU-kommissionens beslut om bästa tillgängliga teknik för intensiv uppfödning av fjäderfä eller gris - s.k. BAT-slutsatser. BAT-slutsatsens gränsvärde omfattar endast utsläpp från stall för värphöns. Bolaget uppger att man i miljörapporten för 2018 avser att redovisa utsläppen genom att göra en stallbalans i Jordbruksverkets beräkningsprogram VERA. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden bedömer därför att det är bättre att invänta uppgifter från miljörapporten för 2018 års verksamhet, som ska lämnas in senast 31 mars 2019. Om det redovisade värdet då är högre än tillåtet i BAT-slutsatserna har verksamheten två år på sig för att åtgärda detta.

Miljöenheten och bolaget gjorde i december 2017 en genomgång av verksamheten jämfört med BAT-slutsatsernas krav. Miljöenheten bedömde då att teknikkraven följs, åtminstone när det gäller de nya värphönsstallen, men att kartläggningen av utsläppsnivåer enligt BAT 23-25 återstår samt avstämning mot utsläppsgränsvärde i BAT 31. De uppgifterna avser bolaget att ta fram i samband med inlämnandet av miljörapport för 2018 års verksamhet, som nämnts ovan.

Bolaget har framfört att investeringskostnaderna för torkning och pelletering är för dyr och ger för liten utsläppsminskning. Bolaget har i prövotidsredovisningen även beskrivit det man redan gör för att hålla ammoniakavgången låg. Enligt Miljöenhetens genomgång överensstämmer den teknik som används i verksamheten i stort med BAT-slutsatsernas krav. Eftersom alla större värphönsanläggningar ska uppfylla BAT-slutsatserna senast den 15 februari 2021 och därför är i samma skede, bör detta komma upp till diskussion nationellt om vad som kan göras för att nå kraven. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ser för närvarande ingen anledning att ställa högre krav på utsläpp än vad som framgår av BAT-slutsatserna.

I yttrande den 29 maj 2019 framför nämnden i huvudsak följande.

Utsläppet av ammoniak till luft från verksamheten är beräknat i Jordbruksverkets beräkningsverktyg VERA och uppgår enligt bolagets miljörapport för 2018 till 8 791 kg NH₃ per år. Beräkningen omfattar stallförluster och lagringsförluster för värphöns och unghöns. Vid en genomgång av verksamhetens miljörapport för 2018 bedömer Miljö- och Samhällsbyggnadsnämnden att de BAT-slutsatser som berör ammoniakutsläpp till luft (BAT 3, 14, 24, 25, 31) och BAT-AEL uppfylls. Tekniken för att minska ammoniakavgång kan komma att utvecklas framöver. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden utgår ifrån att BAT-slutsatserna kommer att anpassas efter teknikutvecklingen och då görs en ny avstämning i verksamheten mot dessa uppdaterade BAT-slutsatser, enligt då gällande regler.

Miljöbalkens hänsynsregler med bland annat kunskapskrav och försiktighetsprincip gäller

parallellt med BAT-slutsatserna. Bolaget har därmed ett ansvar att löpande ta del av nya rön om åtgärder som kan minska ammoniakavgången för att bedöma om de kan användas i verksamheten. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden bedömer sammanfattningsvis att de BAT-slutsatser som handlar om utsläpp av ammoniak och teknik kopplat till detta uppfylls och ser för närvarande ingen anledning att ställa ytterligare krav på verksamheten.

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget har avstått ifrån att bemöta inkomna yttranden.

Miljöprövningsdelegationens överväganden

Utsläpp av ammoniak till luft bidrar till försurning och övergödning. Det totala utsläppet i Sverige var 58 000 ton år 2005⁴. Jordbruket stod år 2017 för 88 procent av utsläppen⁵. Enligt Greppa Näringen kommer ungefär 20 procent av jordbrukets totala utsläpp från djurstallar⁶.

Den 28 mars 2019 fastställde regeringen ett nationellt luftvårdsprogram. Syftet med programmet är att redovisa hur Sverige ska nå sina åtaganden om utsläppsminskningar av vissa luftföroreningar enligt EU:s takt direktiv⁷. Sveriges åtagande för ammoniak är att, jämfört med basåret 2005, minska utsläppen med 15 procent mellan år 2020 – 2029 och med 17 procent från och med år 2030. För att kunna uppnå detta föreslår regeringen åtgärder för hanteringen av stallgödsel, avseende spridning och lagring av flytgödsel. Enligt regeringen behöver förändringar göras redan till år 2020.

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska den som bedriver en yrkesmässig verksamhet använda bästa möjliga teknik i syfte att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. En bedömning ska göras enligt 2 kap. 7 § miljöbalken om åtgärderna är rimliga att uppfylla med hänsyn till nyttan jämfört med kostnaden för åtgärderna.

Den 21 februari 2017 trädde en ny BREF⁸ för intensiv uppfödning av fjäderfä och svin i kraft. BREF-dokumentet innehåller ett antal BAT-slutsatser, avseende dels bästa tillgängliga teknik, dels värden för ammoniakutsläpp per djurplats, s.k. BAT-AEL-värden. BAT-AEL-värdena är strikta krav som inte får överskridas, vilket medför att tillståndsmyndigheten inte ska meddela villkor om detta vid tillstånds-

⁴ Regeringsbeslut M2019/00243/KI, Nationellt luftvårdsprogram

⁵ Naturvårdsverkets rapport 6860, Bara naturlig försurning, januari 2019

⁶ Greppa Näringen: greppa.nu

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG.

⁸ BREF: BAT Reference Document

prövning enligt miljöbalken. Verksamheter som omfattas av kravet har fyra år på sig att minska utsläppen så att BAT-AEL-värdet kan nås och att uppfylla BAT-slutsatserna i övrigt.

Enligt Naturvårdsverket gäller BAT-slutsatserna respektive verksamhetens tillstånd enligt miljöbalken parallellt och ska blandas ihop så lite som möjligt. BAT-slutsatser, både med och utan utsläppsvärden, ska däremot ligga till grund för fastställande av tillståndsvillkor.

Åtgärder för att minska utsläpp av ammoniak

I den stallbalans som bolaget redovisar i Miljörapport för år 2018 har gödseln från värphönsen antagits ha en torrsbstanshalt på 45 procent, vilket enligt Delegationen kan vara realistiskt. Enligt Jordbruksverket är avgången av ammoniak som störst vid en torrsbstanshalt på mellan 40 och 60 procent⁹. Därför är det angeläget att bolaget strävar efter välskötta och torra ströbäddar för att minska avgången av ammoniak. Bolagets stallbalans har utförts i Jordbruksverkets beräkningsprogram VERA, vilket motsvarar BAT 25.a, bästa tillgängliga teknik att övervaka ammoniakutsläpp till luft.

Tekniska åtgärder, villkor 11, 13 och 14

De två nya stallarna för värphöns vid Vadsbro Lantbrukstjänst AB är förberedda för att teknik för torkning av gödsel på gödselband ska kunna installeras. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i en rapport från 2009 för fram att torkning av fjäderfägödsel på band kan reducera ammoniakutsläppen med cirka 50 procent¹⁰.

I SLU:s rapport nämns ett flertal andra åtgärder som är av betydelse för att minska ammoniakutsläppet. Viktiga tekniska åtgärder vid ny- eller ombyggnad är att ha utgödsling med gödselmatta och att golv under ströbädd är isolerat samt konstruerat så att fukt inte kan tränga upp underifrån. Ett modernt ventilationssystem ska finnas som regleras av luftens temperatur och fukthalt samt tillsatsvärme vintertid.

Av de tekniska åtgärder som nämns ovan saknar bolaget torkning av gödsel på gödselband, vilket har utretts under provotiden, och tillsatsvärme (tillskottsvärme). Miljöprövningsdelegationen bedömer att torkning av gödsel på gödselband samt att hålla ett bra stallklimat med hjälp av värmeväxlare är bästa möjliga teknik enligt miljöbalken för att minska utsläppen av ammoniak till luft från bolagets verksamhet. Delegationen konstaterar att tekniken förekommer inom branschen. Med utgångspunkt från bolagets provotidsredovisning bedömer Miljöprövningsdelegationen däremot att investerings- och driftkostnaderna överstiger nyttan och att det därför inte är rimligt att kräva att bolaget vidtar åtgärden.

⁹ Jordbruksverket 2005, Fjäderfägödsel – en värdefull resurs

¹⁰ Sveriges Lantbruksuniversitet, Rapport 2009:12, Byggnadstekniska åtgärder för lägre ammoniakemission från djurstallar

Enligt Svenska Ägg¹¹ är det svårt att hålla ett bra klimat i stall med frigående höns under regniga perioder och under vintern. När fuktig luft förs in via ventilationen ökar den relativa luftfuktigheten i stallet. En högre relativ luftfuktighet resulterar i en högre ammoniakavgång. Även under vintern ökar luftfuktigheten eftersom ventilationsflödet hålls på en lägre nivå för att det inte ska bli för kallt i stallet. Ett sätt att undvika hög luftfuktighet och en ökad produktion av ammoniak i ströbädden är att använda tillskottsvärme.

Även om värmeväxlare är den mest effektiva åtgärden, enligt vad Miljöprövningsdelegationen erfar, är tillskottsvärme ett alternativ. Enligt Svenska Ägg ökar användningen av tillskottsvärme i branschen. Det vanligaste är radiatorer eller vattenburen värme samt aerotemperar. Miljöprövningsdelegationen bedömer att användning av tillskottsvärme kommer att ha en positiv påverkan på stallklimatet och på avgången av ammoniak. Investerings- och driftskostnader bedöms även ligga långt under kostnaderna för att investera i och driva värmeväxlare. Bolaget ska därför meddelas villkor om detta.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att torkning av gödsel på gödselband med värmeväxlare motsvarar BAT 31.5 bästa teknik för att minska ammoniakutsläpp från varje stall för värphöns och BAT 8 e, bästa teknik för att använda energi effektivt. Utgödsling med gödselmatta motsvarar BAT 31.b.4 och användning av tillskottsvärme BAT 31.b.5, bästa tillgängliga teknik för att minska ammoniakutsläpp till luft från varje värphönsstall.

Rutiner, villkor 12 och 15

Viktiga rutiner i driften för att hålla ströbädden torr är, enligt SLU, att använda torrt strömedel, anlägga en tunn ströbädd (2 cm) och att se till att golvet är torrt innan strö läggs ut. Det är även viktigt att kontrollera att vattensystemet och vattenniappar inte läcker (motsvarar BAT 5.b och 5.d, bästa tillgängliga teknik för att använda vatten effektivt) samt att gödsla ut ofta. Utgödsling två gånger per dag ger 40 procent lägre ammoniakemission jämfört med två gånger per vecka.

Åtgärderna ligger i linje med Svenska Äggs rekommendationer och även med bolagets beskrivning av hur verksamheten drivs, vilket Miljöprövningsdelegationen samtidigt ser som ett åtagande från bolaget. Miljöprövningsdelegationen bedömer att rutinerna också är bästa möjliga teknik enligt miljöbalken för att minska utsläppen av ammoniak samt att de är så viktiga att det finns skäl att meddela bolaget villkor för detta.

BAT-AEL

I miljörapport för år 2018 har bolaget redovisat att BAT-AEL, som endast gäller stallförluster från värphöns, i den nuvarande verksamheten ligger på 0,08 kg ammoniak per djurplats och år. Bolaget klarar alltså gränsvärdet och ligger ungefär

¹¹ Svenska Ägg 2015, Nulägesanalys svensk äggproduktion

POSTADRESS 751 86 Uppsala GATUADRESS Bävernsgården 17

TELEFON 010-22 33 000 FAX 010-22 33 010

E-POST uppsala@lansstyrelsen.se WEBBPLATS www.lansstyrelsen.se/uppsala

i mitten av intervallet för BAT-AEL. Värdet har tagits fram med hjälp av Jordbruksverkets beräkningsprogram VERA.

Lagring av gödsel

Bolaget har redovisat att all gödsel lagras i gödselhus och att dessa töms vid höst- och vårbruk. Miljöprövningsdelegationen bedömer att detta är bästa möjliga teknik enligt miljöbalken och konstaterar samtidigt att bolaget meddelades villkor om detta i tillståndsbeslut från den 15 oktober 2013. Det finns därför inte något skäl att meddela bolaget ytterligare villkor för lagring av gödsel.

Miljöprövningsdelegationen anser att lagringen i gödselhus motsvarar BAT-slutats 14 c, bästa tillgängliga teknik för att minska ammoniakutsläpp till luft från fastgödsellager och 15 a, bästa teknik för att förebygga utsläpp till mark och vatten.

Pelletering av gödsel

I prövotidsredovisningen har bolaget redovisat kostnader och energiåtgång för att pelletera gödsel, men anser att kostnaderna är för höga. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det inte finns några miljömässiga skäl till att bolaget ska meddelas villkor för detta.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen anser att det finns skäl att bemyndiga tillsynsmyndigheten att meddela de ytterligare föreskrifter som kan behövas för villkor 12, 13 och 14.

Information

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga 1.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län. I beslutet har länsassessor Gunilla Stener och miljöszakunnig Torbjörn Johansson deltagit. Ärendet har beretts av miljöskyddshandläggare Anne Wynne.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

11(11)

2019-06-20

551-5096-2016

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Hur man överklagar till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.
2. Kungörelsedelgivning

Kopia till

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, 611 83 NYKÖPING
Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se
Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
Havs- och Vattenmyndigheten, Box 11 930, 404 39 GÖTEBORG

Miljöskyddsenheten (TJ och AW)
Rättsenheten (GS)

Bilaga 1

HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Om Ni är missnöjd med Miljöprövningsdelegationens beslut kan ni överklaga detta hos mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt.

Det gör Ni genom att i ett brev till mark- och miljödomstolen

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienummer) och
- redogör för dels varför Ni menar att Miljöprövningsdelegationens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet ska ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger Ert personnummer eller organisationsnummer, samt postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Brevet ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen i Uppsala län och inte till mark- och miljödomstolen.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer framgår av sidfoten på första sidan av beslutet.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev **inom tre veckor** från dagen för delgivningen av beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Har Ni ytterligare frågor kan Ni kontakta Länsstyrelsen på e-post [uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se) eller telefonnummer 010-223 30 00. Ange beslutets diarienummer.